

edicija

---

džepni

**a
n
a
g
r
e
w**

urednik

Alen Bešič

**BOJAN
VASIĆ**

---

toplo bilje

KULTURNI CENTAR NOVOG SADA, 2019.

za Jovanu

STABLU JABUKE

Počela si bojom mokrih ruža,
završila buktinjom ervinija,
ugljenikom ispunila reči,
za ruku povelala nežne skelete povrća,
za tobom ostaje samo peteljka puta,
korak koji otkriva nadrealnu prazninu smisla,
zapušten, hladni Vijetnam za zidom,
ne znam šta je tvoj cilj, nevidljive
su semenke obujmljene prizorima, kao
grupa skijača, progutan snežnim mesom ploda
ležim na više mesta odjednom, nepomičan,
isecajući smrt na tanke kriške,
opipavajući čelo koje probija znoj malog proleća,
zatvoren, kao kišobran pupoljka, čekajući
da prođe nesnosna brižnost fungicida,
takav bih i da se sklonim u tebe,
nepospremljen lovački dom,
jer napolju je bela smrt, odbleskuje
sečivom vinogradarevih makaza,
dok su pod korom tople nijanse tame,
obla hranljivost i oči zaprljane umorom,
tvrdi kapci umešeni od prošlogodišnje
kiše i mikroskopske nesanice tla.

LIPA

Pitaš zašto ne pišem o tebi,
o načinu na koji se služiš sitnim
predmetima, idejama koje držiš
zamotane u sjajnu foliju, ili nečem
drugom, željama od tanke, lomljive
plastike, zapalim iza veš-mašine,
ili ispod kreveta, što su prebrzo zamenjene
drugima, ili o tvojim pokretima, držaču
oštrih pogleda, filteru nepotrebnih reči,
brojaču udisaja, o svitanjima koja
skidaš i opet oblačiš, opsesivno i čvrsto
privijajući uz kožu ta sunca, hladnu
kišu, ili dan bez vetra. Ja, u stvari, i
pišem o tome svaki put kada samo
sedim, pored, nepomičan i pun,
kao lipa u kojoj se krajem marta
razbudi gnezdo stršljenova.

PČELE

Prva će naći tvoje ruke,
druga se udaviti u čaši
soka od đumbira, treća
zaplesati nakratko oko
kanti, ušunjati se, kao u
crkvu, pod tek procvetale
krošnje bresaka, potom
će poslednji nalet mraza
ubiti maticu, isprazniće se,
potpuno, čitavu zimu u
oku zaglavljena crvena košnica,
injem i slanom istačkati i
ova subota, sustići će nas
vreme, mart što diše nepredvidivo
i brzo, dok u nezagrejanoj
sobi radiš seriju čučnjeva,
doručuješ, ispijaš jutarnju
kafu na maglom ovijenoj
terasi, pogleda ispunjenog
nikotinom, potkožnom
vlagom i suvim insektima.

KAJSIJA PRED UPRAVNOM ZGRADOM

Ovo drvo, kapljica vode koja ostane
na licu pošto se umiješ ili nešto
lako zapaljivo i nestalno kao u
besu izgovorena reč, ili zvuk
nepoznatog jezika u gužvi nepoznatog
grada i talas svežine koji raseče
jabuku letnjeg poslepodneva
provedenog u stanu, nešto usamljeno
i prosto kao crna koštica koja se otkine
iz tebe i otkotrlja ispod stola –
procvetalo je, isto ono drvo o kom je
pisao Breht, sa laticama belim i
ljubičastim, nalik zaglavlju kancelarijskih
kalendara, pored kojeg prolazim svakodnevno,
dolazeći s parkinga izjutra, dok na mene
pada njegova jutarnja senka, ili posle podne,
dok senka koja raste u meni prekriva
njegovo nemo stablo.

TVOJA OKUĆNICA

I ova kuća ima četiri zida: leto, jesen, proleće i zimu.
Grede su pažljivo isečene duži vremena,
ja prozor okrenut povrtnjacima. Crepovi se
spajaju tek sopstvenom težinom,
živi su sve sličniji mrtvima, prostor
tihom vertikalom naleže po temeljima.
Neko je preko kupusa za kućom prebacio laste,
od njihovog léta ispleo fine mreže protiv insekata,
s leđa nalik na noć, spreda bele kao runo
industrijskih dimnjaka. I samo su se
svici probili ispod, progrizavši grede,
ostavivši rupe u sezonama, od runa industrije
pletući svoje čaure, praveći se mrtvi.
Zato se moja patnja preko dana ogleda
u tim istačkanim listovima, a uveče
u zlom svetlucanju svitaca.

DIVLJIM DUDOVIMA

Ovo su mala carstva, zapusteli obod puta,
u blato zaglavljjen kanister od žute plastike,
konačnost tla prekrivena bezbojnim
listovima. A takvi su i proroci koji njima prolaze,
poljočuvar što se olakšava po cvetovima maslačka,
jazavac koji iz rupe promoli glavu ne ugledavši boga,
fazan doleteo pod upletena stabla da tu zaspi
kao veče, prostor koji se u proleće
sav ospe crnim i belim grozdovima,
cvasti napupele od zaljuljanog kandila maja,
u pogrbljeno mnoštvo i došaptavanje izdanaka
obrušena vertikalna vetruškinog drveta. To
je vaše carstvo, večno ljuljanje u potpalublju
vetra, osluškivanje starih traktora uzavrelih
od plime i oseke podneva, zenice
razvučene poput paučine preko oporog
mastila zove i poljskih cvetova. Čuvajte
ga i dalje, mali dudovi, nevidljivi za oči
koje vidik sravnjuju u korist, neizgovorivi za jezike
što su, kao u kvaran zub, zariveni u šupljinu
sopstvenih pojmova.

KRŠTENJE

Srasla je s biljem i ova godina,
drugačija od sebe, sasvim nalik drugima,
prekrivena senkom topola i crkvom
malom poput plastičnog korita,
u njenom su dvorištu ljudi, prolaze
stazom punom korova i cveća, dok
oblaci paradiraju divlje iznad izvinutih
vratova, a osmesi se prelivaju od
maja, nesvesni i stvarni, s borama uvelih
lala i narcisa na tvome licu, dok ti
prve sede padaju u oči, kao koprive
pružene preko grobova, tu je sve ono
što ne umem da izgovorim, u vodi što se
sliva sa krovova dok spuštaš kale u pivsku
flašu, u psima što se skrivaju pod nama,
sačekaćemo zajedno da prođu kiša, strogi
sveci i duga godina, život, prožimajuće
jasan, kao hladnoća zasečena
prolećnim munjama.

OBORENA VIŠNJA

Ona govori prva, ona kaže:
lezi do mene, otvori ovim
padom prostor za druge, još
jedan prizor u svojim
rečima, podelimo ovo malo
vremena, disanje rasečeno
napola, ja ću povesti uzbrdo
stado mršavih udaha, ti povedi
nizbrdo utovljene ovnove
izdaha, oslušni još jednom u
sebi pad tople krošnje, spusti u
bronhije uporni miris nane i
divljeg bosiljka, priljubi pogled
uz otvoren kambijum, neka ti
zaigra, još za trenutak, bilo
oslonjeno na dršku sekire, dok
stojiš do mene, zaljubljen, crven
i znojav, bosih stopala.

AUGZBURG

Prvo u oku zazvone krošnje,
zasijaju kandelabri njihovih
cvetova, potom se u trave
utisne miris otežao od još jedne
kratke kiše, to je sve što imamo
od ovog putovanja, krupne kapi
i brzinu prizora, opet se sklanjaš
pod divlji kesten, nepomična
poput malog boga, pre nego nastaviš
niz uredne travnjake i stabla,
stazom prošaranom pačijim
izmetom. Jer, sve je to za nas, ruševine,
romanske i rimske, boje, simetrija,
polen, grad posađen u sklad
primeren sastavu osnovaca. U
čaše su turistima, do vrha, sipani
svrha i trajnost, crvenimo se u
licu, zaraženi mirisom krupnih
kestenova, nigde ne postoji
mir, žurimo dalje, zastaješ,
blesne još jedna fotografija,
kažiprst pretrčava ekran, dišeš,
ne videći da je svako juče odavno
postalo već jedno drugo mesto.

PROSLAVE

Pređa mnogom vijori majsko
nebo puno šarenih junica, šatori
razliveni po plavoj travi i ljudi,
napukli poput prezrelih smokava,
polako će u nama nestati prostor,
nova noć razvenčati levo i desno,
gore i dole, pod kožu i nokte se svima
zavući petak, sela zatreptati veštačkim
svetlom kao posmrtna povorka,
razliti se pojmovi praznim poljima,
glasnim pevanjem odzvanjati vatre,
i na kraju od svega ostati tek hrpa
smeća, još jedno sutra proleteti pored
kao zgužvana najlonska kesa, gledaćemo
netremice jedni u druge, ne raspoznajući
lica, već samo mutne oblake što se
kovitlaju po čelu, zaprljanoj odeći
i umornim rečima.

KESTENOVI

Našu sudbinu dele kestenovi,
dovoljno je pomisliti na nešto
jednostavno, na zemlju i sunce,
da se spojiš s lišćem i cvetovima,
dok zbijeni, podmetnuti pod nebo,
i nikom nepotrebni, stoje nedaleko od
puta, za fabričkim krugom. Ne nabrajaš
njihova svojstva, samo posmatraš
grane osušene od nemara i kiše
pune azota, nepravilne krošnje,
bujnu sakatost, pomirenu s takvim
postojanjem, svetlost na ivici smrti.
U kožu ti se upijaju kora, hrapavi
miris sporog trajanja, s jedne, suluda
potencija brzih zrnaca polena,
s druge strane asfalta. Kako je tišina
zaglušujuća, kažeš, kako moćna
napuštenost. Do tvojih stoji njihov
divovski korak, zakorovljen skoro
do uglja, vidljiv čak i eonima.

ŽETVA

Uspravno stoji jun, nepomičan i
vreo poput usputnih znakova, pre
nego se iznenada prelomi, padne
po nama, kao uzdah, pre nego što
mu iz usta poteku bujice bulki i
vitkih korova. To pljusak nakratko
prekida žeteoce, oblina kapi
zameni oblinu zrna, istera senke
suncokreta sa svežih strnjišta.
Postojimo samo mi, preteći blesak
što obujmi svetlošću prazninu
atara, na čela spuštено nebo i
udaljena sečiva seoskih crkava,
porezani pramci oblaka. Hodamo
ukrug, poput napuštenih pasa, kroz
polja vlagom nabrekle deteline,
ne pitajući se ko smo, šta smo
postali, glasno pozdravljajući ljude
što režu slaninu zavučeni ispod
prikolica, zagledani negde iza,
u liniju kiše i ništa.

JUTRO

Iz minuta se nečujno izlegne jutro, ispadne dan iz kokoške noći, na istoku pomoli pegava sfera neba, razdvoji boja od boje, na stvarima otvrdne ljuska, udahni taj miris, način na koji se u vazduh podižu goveđa trulež, pospanost korova i svežina nepokošene trave, način na koji zastruje mravi udaljenih zvukova, dok pod čelo tonu one podzemne veze, korenje pruženo od svega ka svemu, pod orah pada prva svetlost, sjajem zakokodaču žbunovi aronije, automobil, nabubrelo grožđe i misli, obline voća i bujnost čokota. Laste tiho poniru u novi dan, za njima vrapci navale u čula, neprijatno zatrepere u cvrkute i svetlost sve dok se ne rasprsnu od disanja, sad već potpuno budni, otvaramo se u stvarima kao oči, sve je spremno da bude, i čak ni u uglu nema dovoljno noći u koju bi stali okrajci zvezda, u koju bi se dan sakrio od samog sebe.

ZASAD JAGODA

Nekad se čini da misle samo
svojim sporim, zelenim stopalima,
šireći se između staza, zavidne i
meke, cvetovima podražavajući
sunce okruženo belim oblacima.
Zametke bobica skrivaju pod
svojim krupnim listovima, gde čute
pegavi plodovi kao pod kvočkom
jato tek izleglih pilića. U grlu
korena čuči im neka neopipljiva
oprost, tajne depeše razmenjuju
se među rizomima. Kako prolazi
vreme, plodovi bubre, od ljubomore
prema pokretima, nove jagode crvene
zureći u nemir insekata, poniranje
lasta i klasalo bilje, čije seme naokolo
raznose čvorci u svojim mekim
kljunovima. Posle, kad jednu po
jednu pereš i skidaš im peteljke zajedno
sa zelenim kopicama, ne osećaš li
od koliko besa je sačinjena ta
fruktoza koja ti uporno lepi prste
između zalogaja.

BAGREMOVI

Prepoznaju li nas ovi bagremovi,
ispucalih lica, vodenastih kolena,
upleteni u nemar vlasnika imanja i
stopala okupanih sitnim grozdovima,
dok poput pokvarenih časovnika
oko nas zuje zbunjene ose, a oni,
gordi na svoju visinu i usamljenost,
bacaju poglede desno i levo po
uleglim krovovima, ili zure u
one što zalivaju stabljike duvana
i rani kupus, osluškujući čekić
pripitog pintera. Cvetovima su
prvo nahranili pčele, potom
grane nastanili julom i toplim
vranama, pogledom ispratili vozove
poput proleća, svojom dugom
senkom prekrili decenije rađanja
i smrti, nemo žaleći ljude, što,
poput oblaka, meki i nestalni,
gube svoj oblik i, prolazeći
neбом, nestaju, potom, zaboravljeni,
negde za zapadom.

MENTA

Sad, polako, s kraja na kraj
bašte migrira večernji miris
mente, i ti prosto jesi, stojiš do
mene, istinski vesela ili tužna,
čini se da postojimo negde na
stvarnom mestu, jer šta se još
može izgubiti, šta pronaći u ovom
vlažnom kutu za kućom, dok nam
se za kožu poput znojave odeće
lepe datumi i imena, dok prstima
otvaramo dubinu mirisnih listova, ovde,
gde se dnu prepušta kao činjenici,
podilazi mnoštvu u neizrečenim
mislama, dok jedino ćelije u telima
povija nemir, a vazduh stoji mirno
između nas i mrkih stabala, prizora
zamućenih od morske trave detinjstva,
i ti kao da podstičeš da se otvori sve
to, da tabani progore, služiš se
osmehom i različitim licima
kako bi pokrenula nepomičnost,
vešto, dok okolo odzvanjaju cvetnice
marljivošću pčela i dubokim disanjem
bumbara.

SUNCOKRETI

Budi taj breg sa kog se
vidi suncokret izrastao na
koži, krastica leta, prikolica
od košnica ostavljena pod
zovinim grmom. Okolo već
bubnji mir jutarnjih trava i
vidik treperi od vlage šupljih
vlati i janskog blata. Ono
što je moglo da bude to i
jeste, na primer, budnost, hidraulika
disanja, ujednačena metastaza
industrijskog bilja. Iz nevidljivog
talasanja polena sipe naselja,
predajnici mobilne telefonije,
signal GPS-a, vozila i pogledi
ispunjavaju tu nužnost, pravci
uranjaju u sterilnost požude
i gladi, i sve ono što vidiš je
naoružano, nekim neubedljivim
pravom, oštrinom simetrije, sveopštom
upornošću kao duginim bojama.

TOPLO BILJE

Tvoje oči ima bujna valerijana,
ne svoj, već miris mirođije, bučan
kao dizel-lokomotiva, rečju korijander
uznemirim vazduh, uštinem te
ustima punim insekata, od mene se
braniš strukom kiselog cveća,
čajem od mladih kopriva, dok uveče sa
krošnji kaplje već pospani hlorofil
i duboko u krv ti se uvlači opori miris
anisa. Krtole jednako pucaju pod zemljom,
vibrira jun nemirnim jatom vrabaca,
teturaju se jaslice lasta po niskim
zidovima. Vlaga se zavukla pod gusti
sklop zove i tu dahće poput umornog
psa, tvoje su reči oprezne, nežne
belouške koje zaranjaju oko čamaca.
Mislim da volim, ispunjen, kao parking,
smećem i mekoćom vrbinih prutova nakon
kratkog nevremena, dovršen i svečan, mrtvo
drvo, u suve šake sklopljenih listova.

OLUJA

Uskoro će stići i ovde, još samo nakratko vidljive su krošnje, kora istačkana insektima, plamenjačom nazubljene ivice listova i svod zamućen dolaskom večeri, oluja će zbrisati sve to, pomešati pravac i množine, rečenice rasuti daleko iza drveća, preko pruge i betonskog silosa, čekaću između dva badema da se sklopi nad nama prostor, da seno kapi prekrije nežnu foliju povrća, razvučene senke i dozivanje životinja, zatečenu irigaciju, vetar je prejak da bi se i dalje stajalo tako, sakupljala imena u kotaricu pogleda, trebalo bi da potrčim, srušim se na mokro tlo, zavrtim u telu zvezde i kuće, ulice i nebo, osetim radost kiselih sokova pod kožom bilja, u šaci stežući samo plesnive šljive, tvrdoću prvih lešnika, besmisao i hrpu semenki divljeg suncokreta, dok se voda sliva u grobna mesta, sveža ispod prvih jasenova, i u prikolice pune žita, što su, iznenađene, ostavljene da kisnu ispred daščanih ambara.

IMANJE

Imam samo to, tebe i prste,
nekoliko ari što isparavaju letom
kao čorba od tikvica. Ne pitam
te o tome, ne izgovaram reči,
samo puštam da padaju po meni
senka živice i niska zavesa od
divljih oraha, spuštam se u prizore
naglavačke, da me sasvim prekrije
poznato mnoštvo kao cicana
haljina. Na usne stavljaš
ruž od večernje svetlosti, oči
su ti mirne poput oporih, sitnih
džanarika, u mene se urušavaju
komšijski dimnjak, nikotin, rakija
od domaćih kajsija, krovovi koje je
juče olupao pijani grad. Prizori su
osetljivi i bole kao čašice umornih
kolena, težina ploda savila je
do zemlje sva tri svečana badema,
obilje, kao starost, pruženo zemlji,
podbočeno štapovima. I sve bi tu bilo
na mestu, živa imena spletena u
livadu poput nasumično iscepljenih

listova rečnika, samo da nije tog
tvoje i moje, pobodenog u zemlju
metalnom žicom i kamenim međama.

JABUKA NA STOLU

Kovitlaju se na vetru odeća
i svetlost, suši tlo prekriveno
sferama jarkih plodova, i ti
osećaš sudar, praznu toplotu
podneva na pauzi za ručak i
hladnu puninu večeri vraćajući
se s posla, nad glavom nam vitla
dvosekla ljubav, negde se otvore
vrata, prsne poljubac kao
telo ježa ispod točkova. Oni
koji su dan proveli pod borovima
sada su u sobi, ispunivši samrt
starice duvanskim dimom i grubim
glasovima, grozdovi su teški, tvoja
mladost prolazi kroz stvari kao
kroz ogledala, držeći me za
ruku, učini da mrak traje dugo,
da se isprazni svet i na belini
stola ostane samo jabuka, njen
miris kao svetionik, mir njene
težine kao sidro u buri teškog disanja.

VEČE

lako dugo voziš kroz mokro veče,
visoko i gusto kao konoplja, prebrzo
za sumrak i put ne mnogo širi
od tvojih točkova, nikako da
izađeš iz sebe, po licu su ti povaljani
briga, umorni kantarion i jara
pšenica, u disanju pokrenuta mala
klizišta, usna iskrivljena u srp
zaboden u čamov dovratka.
I svuda stižeš prerano, smirene
krošnje gutaju te kao da su
vučja utroba, osećaš kako se
iz napuklih, slatkih breskvi širi miris
bolničkog hodnika. Nikako da
odahneš, otvoriš oči i ugledaš
stvari, vagu za merenje krastavaca,
svrhu, očišćen ambar, nikako
da izvučeš oštricu usne
iz nemosti trošnih dasaka.

PTICE

U ovim zidovima bruje naše misli, trepere značenja suva kao stare šišarke, senica mi se zaglavila u grlu, ležimo skrivajući se sami od sebe, nad bračnim krevetom visi preparirana sova, tama se oglašava dugim nazalima kletve, danu su ostale onemele ptice, nama gotovo ništa, tek ovi tvrdi pokreti, tek pogled na večernje vrane pune opruga, tek golubovi na navijanje, jer što je stvarnost grublja, jezik je nežniji, sve manje upadljiv, sve više mrtav, tek jato koje se spusti u nebo, oluja što naleti na avion pun umornih ministara, dok preko polja pada grad, i lome krovove i stakla otvrdli palatali leda, i pucaju kičme malim zemljama, naša postelja miriše na kavez za papagaje, jedno uvek staje za govornicu, krte reči prekida

mitarenjem i dugim pauzama,
od kričanja nas deli samo još
ovo mnoštvo boja, i svetlost,
uzimanje zalogaja, zrna sigurna
duboko u dugim kljunovima.

KOROV

Zašto ti pogled tamni dok
prolaziš pored divljih ivica,
zašto imena bilja opasuješ
bodljikavom žicom uzgrednih
psovki, ubrzo će na bok leći
ta zelena tela, zasvetleti tupa
i trošna oštrica, u kozjim
ustima zaprštati seno tvog
nemara. Zašto besom obuzimaš
prostor, stupaš na tlo vikom,
ritmičnim udarcima proteravši ptice
u štetočine, polje mokrog
praha proglasivši za vrt, nas
saučesnicima. A sutra više
nećeš biti tu, urušiće se u
vreme plodored, pravilnost
leja, podivljati pitoma stabla,
vočke odšetati u senke, isprazniti
se staja dana, ostavićeš me
da mašem tupom kosom, kroz
vazduh ispunjen gustim insektima,
da posečem samog sebe, saučesnik
nikom, suvišan i bujan, poput korovskih
biljaka.

O DRVEĆU I TRAVI

Samo se još bilje stara o meni,
dok spuštam ruke ka zemlji, daske
stola su još tople od večernjeg sunca,
moji dlanovi hladni od senke mladih
bagremova, ovde postojim, pod kožom,
lanom košulje, insektima, u podnožju
svega zgužvani su bokori trava, ples
u praznini, nebeskih tela, puši se iz
drvene činije kao obarene krtole
mladog krompira, vazduh odiše
znojem nane i klasalih kopriva, u
svetlucanju listova rastvaram tvoj
lik, ukusom tvrde, ovčije soli posipam
prostor, maslačke i voštani sjaj vlažnih
bokvica, dan postaje taman i tup, i
suncu trnu kolena, dok među prstima
drobim senke, korijander, sve ono
što osećam, pečenu cikoriju, očaj i
polja što polako okreću leđa svetlosti,
zapaliću noć kao domaći duvan, u
grlu osetiti prolaznost, oporo vino, i
samo slušati kako nas krošnje štite
od vetra, nemaštine, bola, mene od
tebe, tebe od šupljih očiju meseca.

OGROZD

To što ne želim da budem
ovde, ne znači da nisam plutanje
trava i meko sunce, crna plastika
kojom se prekriva tlo oko uspravnih
stabljika, uvek ću imati nedovršenost,
način na koji pčele ispare u sumrak,
na koji se izduže senke pomoćnih
objekata, zatreperi sivo-žuta
grančica ogrozda, ostaću ovi udarci,
na beton istresen džak suvih mahuna,
ili tvrdoglava zrna jarih žitarica,
šuplja čahura maka, topli grozd
zanjihan na baštenskoj ogradi, razrovan
krtičnjak, olovno grlo česme, ili
humke komposta, samo dišem,
osećam nemirne snove podzemnih
voda, odjek laveža o krovove i
providni cink večernjeg meseca,
dišem, dok sever urasta u mahovinu
kože, i spuštaju se trnci niz kičmu juga,
dok na lice istoka pada mrak pun
očiju, ugojen poput pauka, i kapke
zapadu prekrivaju meki dlanovi
kumulonimbusa.

BADEMI

Prija ti jezik sklupčan u
imenice, gde samoća starosti
i divljih šljiva naslanja svoja
topla leđa na moju samoću,
gde nad travom odzvanja nebo,
roje se greške i lišće lipa preseca
vazduh svojim tihim mlinovima,
tu je sve moje zlo, to što sam
mislio, čak i u snu, o naša tri
badema, na stabla zagledana
jedno u drugo, što sebičnom
simetrijom, kao vatrom, rastapaju
polja u kaos, to što bih sanjao
kako kroz njihove krošnje duva
ovaj jalovi vetar, tebe kako čitaš
MalarMEA bezlisnim granama,
dok opali plodovi leže preko
pokošenog sirka, svaki razjapljen
kao svetla, napola rasečena
beonjača.

KUPINA

Zašto je tu ova slepa kupina,
mekim trnjem ne uspeva da obmane
nikog, prostor je ne prepoznaje,
uzalud spušta zelene izvidnice
u tuđa usta, iznova dodirujući
samo ciglu nakrivljenog zida,
duboku senku za štalom, ivicu
leje i panj posećenog bagrema,
postojeći samo kad je zatrese zalutala
ptica, ili se pod nju sakrije uplašen
pacov. Jedino ja stojim naspram
nje, kao što i ona stoji u meni,
nesvesno klupko, zlo od nemoći,
od mòre tla koja je tera da traje u
onom što su drugi odbacili, životari
od na tlo skliznulih ostataka
svetla, žudno se ovija lozom o
prazne ovale leta, dok njeni bleđi
cvetovi, kao mrenom prekrivene
oči, polako bubre u ove kisele
plodove, nečitku oporost, poput
za samog sebe pisanih stihova.

ARBAT

Pod hrastove izlaze svi
kojima pripada dan, turisti,
pijanci i deca onih što sede u
staklenim uredima, sa mnom
su domaći duvan i džepna
beležnica, visoka stabla, mirna
ravnodušnost oblepljena
cinizmom i starim plakatima,
podnevni ljudi što izvode zečeve na
tankim uzicama, dok senke jure
po smislu i preko urednog travnjaka,
jedan prilazi i upire u mene
plastični pištolj, podsmevajući se
načinu na koji sedim, još jedno
tupo stablo među ostalima, mrtav
poput njihove otvrdle kore, i svuda
je to mirno beznađe ispunjeno
toplom očima ljubimaca, žirovi
i sporo lišće padaju između nas,
po trajanju i šupljoj travi, sjajnom
metalnu preskupih karoserija.

SLEGANJE KOMPOSTA

Jesen, ti mi se samo spusti
niz usta, mlaka kao lišaj,
teška od vode pod opalim liščem,
od šećera u kotiledonima graška,
polako néme jabuke iz susednih
dvorišta i ptice postaju sumrak,
crne senke zarivene u sivu
usnu predela, tako se daljina
urušava u blizinu, usku gredicu
i vlažne glavice kupusa, dok
ostacima jesenjeg bilja prekrivam
dovršenu gomilu komposta, ti
misliš na one koji nisu više sa
nama, i drhtiš, prožeta kasnim
svetlom, dok po jagodama i
suvoj travi trepere mala lica,
a za vazduh se lepi trunje od
mokre slame, i panika smiruje,
zavlači nazad u stare obore,
pod zemlju ili u noćno slepilo
domaćih kokošaka.

GOLUBARNICI

Svako ko je video zidove,
približio se sasvim nemanju,
tišini, beznađu, prostoju građevini
od žice, lima i okrnjenih blokova,
ko god je gledao kako to isto
parče tla, kroz vinovu lozu, isti
korak premerava decenijama,
svako ko je na vetru osetio zadah
krila, predugo sklopljenih na malom
prostoru, ko je čekao da se, uzalud,
ponovo promoli pognuta glava
iz prašine i izmeta, iz izmaglice
vrućeg, polusvarenog zrnevlja,
da opet progovore usta lepljiva
od azota, i svi mi, koji s
prozora, ili sa ulice, predveče,
ugledamo belog goluba kako
stupa na užaren krov, da bi se
čitavo jato, zatim, vinulo
gore, preko suvih trešanja i
prigradske čađi, znamo da ni na
čemu, sem na tamnoj, dubokoj
čežnji stoje ti mali golubarnici
iz zadnjih dvorišta.

ZOVINO VINO

Jedan deo je zapušten voćnjak,
zarastao u šiblje poriva, pun senki i
vlage i suvih sadnica, tek gustiš
nepoznat broju i imenima, kvrgave
kičme, neorezanih svojstava. Drugi
je prazan i uredan, ovisnik o redovnoj
irigaciji i hemijskim sredstvima,
podšišana trava pruža se kao
kravata među jednoobraznim
redovima, telo mu je odmeren,
zreli vinograd, svaki lastar na svome
mestu, snovi jasni poput krupno
štampanih deklaracija. A mene zanima
tek ovo toplo bilje, dok se probijam
kroz šibljik tražeći grane pune oporih,
zovinih plodova, na peteljke gorke
od cijanida sleću moj pogled i
jato vrabaca, ako bih do zemlje
posekao taj grm, dogodine bi
u meni iznikao novi, obraću samo
tamne bobice podsvesti i biti
strpljiv, ukrotiće me ledom duga
zima, stihom produbiti pažljiva

maceracija, mirno spavanje u
podrumima, i potom će, kad se
jednom otvori korica, svakom na
nepce leći ta gusta, kompleksna slast,
jednaka onoj iz blagih vinograda.

MRKVE

Istočnoevropski pesnik ima
nokte kojima lupka po stolu, ili
izvlači cigarete iz tek otvorene
paklice, njima iz stihova izbacuje
trunke stvarnosti uvek se služeći
tananim sintagmama, opisujući
puste predele govori o civilizaciji,
pišući o savremenosti oplakuje
mrtve, dok prolazi kroz salu, gospođe
iz Roterdama klimaju pundama
od ceđene mrkve, mrlje velikih
očekivanja prskaju mu po sakou, na
aerodromu mimoilazi se sa imenjakom,
jedan u ruci stiska kofer, drugi četku,
od stalne promene bride mu reči,
otiče smisao, odlasci nisu ni
nalik dolascima i slični su tek
nokti, isti oni kojima ga i bog
premešta sa mesta na mesto,
držeci ga za potiljak, slepog,
kao mače.

POGLED SA AUTO-PUTA

Sa ove daljine se ne vidi
očaj, sva razdvojenost i
sudbine upisani u prostranstvo
između široke reke i linije
brda, ne vide ptice, način na
koji sused potkrada drugog, ne
vidi dužina dana, zagušljivost
noći, ne čuju žabe koje čuče
pod krevetima, sa auto-puta
se ne vide ljudi što sede u
kafani, niti ono što leži u
njima, dok grizu čaše i vuku
se poljskim putem razbijene
glave, po svima jednako pada
ova mršava mesečina, po
bulkama, čičku, benzinskim
pumpama, na sve ovo još
toplo bilje, puno plastičnih
boca, otrova, staklene vune,
u koje se, u ponoć, iz prikolice
neosvetljenog traktora, udarcem
noge izbací naduta strvina.

MUŠKARCI U JESEN

Telo im bridi od tolikog ponavljanja, očigledno se ne objašnjava nikom, rođen si da rodiš i umreš, tako je bilo oduvek, i pre visokih dimnjaka, i ispod šarenih zastava, blaga zemlja ispresecana poljima, uvek će nas čekati duboke staje i topli pčelinjaci, tako mrmljaju u jutarnjim snovima, gde se život meri palcem i dužinom koraka, umoriće se pobednici, treba samo čekati, zevanjem ispred televizora i na nedeljnoj službi, bežanjem s časova, treba baciti svinjama uveli bostan, sitno izrezati listove duvana, isplesti korpe od kiše i jesenjih vetrova, uvek znati da biti već stoji u gubiti, ćerke, što odavno leže po tuđim krevetima, žene, što tonu u sebe kao probušene lađe, majke, mirisne od ludila i tihe kao dunje u zamračenim sobama.

ZELEN

Iz grada izlazim u jesen, gde se ljudi ne razaznaju od slojeva stare odeće, u njih se zavlači anđeo poput gladne ose, u napuklo grožđe i trulež kasnih strahova, i samoću, sve nas nadleću ovi prebrzi čvorci, troši košava kao brezov vetrobran, gledam kako hodamo tamo i nazad, do dunja ostavljenih da dozru, teške od dugih pogleda, kako puštamo da se u kosti uvuku veće i kratko zatišje puno zemlje i vlažnog vazduha, nad putem se polako sabira dim, i dugo gore polja do uskih oranica, ono što je maločas bilo slabo vidljivo sada nestaje sasvim, zameci žita i ružna starost oraha, ovaj svet u kom se samo čeka, i prstima steže čašica, sa tvrdim blatom, iz kojeg je jutros izvađena zelen, pod noktima.

DNEVNE I NOĆNE SLIKE

Na raspolaganju su ti sve kraći dani
i duge noći, male ptice na suvom dudu
i truli miris domaćeg lana pod tankim prstima,
ovo sunce sklupčano u kalem bakra na gornjoj
polici, i blagi kašalj dok čitaš, naizmenično,
Hegela i Paskala nezainteresovanim
mačkama, ovde novembar topi stajnjak
u prazne leje, prepravlja zidove od
žute cigle ili pločice u starim nužnicima,
izvodi decu u šetnju i donosi hranu psima
u svinjski obor, ja se budim s večernjim
satima, pišući pesmu o hibiskusu i tvojim
obrvama, stavljajući jednostavno ispred
složenog, posledice ispred uzroka, želeći
da se noć ne završi koliko i da jutro dođe
po svoje, otvarajući sasvim nove slike kao
rane u tamnim stihovima, paleći dizel-motore
i svetla na mobilnim telefonima, mešajući se
s mirisom kafe i zadahom starosti u seoskim
ambulantama.

KRATKODNEVICA

Guši me tapiserija divljeg
bilja, znojjava bikovska rika
juna i julsko razmetanje, i ceo
avgust, pregust od ratnih pokliča. Jer,
tek ova dosledna smrt svodi u sklad
požudu, u pogled upletena koplja
kopriva i mrtvih trava, omče puzavica
dok vise s njihovih tela i suvih
udova. Ništa u kratkodnevici
od satirske rasmusnosti ranog bagrema,
ništa od sujetnog krvoprolića divlje
ruže, i lala, i tamnih božura, od izdaje i
zaludno prosutog semena, u vazduh, i po
tlu prekrivenom kao minskim poljem
otrovnim lišćem oraha. Decembar se spustio
na bojište, mirni forenzičar, što
konačan kao presuda, uvija tela
bilja u noć, pokrov dugačak i
čist poput ovih stihova.

LISICA

U voćnjak zimi staje samo jednina,
šuplja poput mene ili teška od ovog
kišnog oblaka, čujem kako oglodan
duvan lupka o mršavu senku
kajsije, šušku što treperi na vetru,
fazana dok preleće polje poput bačenog
pikavca, ti si u svetloj sobi, okružena
kivanom cveklom i toplom statikom
kućnih zvukova, ovde postoje jedino
odlazak, teretnog voza, ili retkih
kapi što nestaju pod šakom suvog
mraza, mesec proliven po tlu kao
parafin iz napuklog fenjera, dok obilazim
poslednja stabla, kore rasečene otvrdlim,
crnim gljivama, limeni krovovi silosa
perutaju se u sumrak, i prema svemu
osećam ljubav, severac dok steže
blato i prazna grla, i u njima sračunate
tragove gladnih lisica.

RAZGOVOR POD JELKOM

Ne zanimaju te ljudi, već mnoštvo,
ne obični, već anđeli prikačeni za
jelku metalnim štipaljkama, osvetljena
lica dece dok se igraju njima kao
plamenom, zanima neuspelo
drveće, stabla izrasla iz zidova
obdaništa, ili ona sa oboda malih,
prigradskih pijaca, bez lišća, koja nose
vreme u svojim očvrslim grbama,
ne anđeli, već glas koji pita šta je to
sa njima, drhteći negde na drugom kraju
linije, podilazeći tvojim uzbuđenjima
i nemiru što cveta iz dosade, dubok
i uplašen, želeći da dočara okean
koji ga deli od sopstvenog sećanja,
u kome si, s ove strane linije,
okružena setom vrba, jelovom smolom
i drugim nevažnim stvarima.

TRULA JABUKA

Postaje smeđa i ova mala jabuka,
pod nama su vreme, težak, drveni
sto, oblik definisan korom što gubi
bitku s trajanjem, pred nama još
jedna prazna nedelja, kiseonik koji
se uvlači u forme i diše, u prozoru se
smiruje jesenja svetlost, dočekanu u
nečije šuplje ruke, ili poput ašova
zabodena u tlo, bez lišća da je uspori,
rastvori u boju, dâ joj masu, pored
su samo hladni gradovi, suve i krte
senke što odzvanjaju preko podova,
pod crnom folijom kapka polako
trule imena bilja, u šaci blesne
čakija, iseca bolna mesta, razdvaja
iskustvo od belog, naivnog mesa,
napolju se najzad umorio vetar, izgubljenosti
predalo sunce, možda će noć moći
da se prostre nad provaliju svesti i na
njoj spava, dok dah stvari suši sjajne
semenke, u kojima čekaju amigdalini
i nužnost, neizvesnost i nada, sva ta
varljiva bujnost narednog proleća.

Marjan Čakarević

IZMEĐU DVA PROLEĆA

Na prvi pogled, nova pesnička knjiga Bojana Vasića *Toplo bilje*, kada je reč o strukturno-formalnoj ravni, ali i o nekim drugim stilskim nivoima, smeštena je unutar poetičkih koordinata iscrtanih njegovim dosadašnjim knjigama, dakle u polju koje bi se najjednostavnije moglo odrediti kao poezija sa konceptom, i istovremeno kao međuprostor (diskretnije) avangarde i (naglašenijeg) modernizma. To konkretno znači, nije naodmet ponoviti – da pojedinačne pesme u Vasićevim knjigama dobijaju svoj puni značenjski zamah tek kada se čitaju u okviru pesničkog projekta čiji su deo. U slučaju *Toplog bilja*, rečeni okvir postavljen je najpre na vremenskoj ravni – unutar godišnjeg prirodnog ciklusa, od proleća do proleća – da bi potom bio dodatno konkretizovan i na onoj stilsko-poetičkoj – preko bilja, čije različite vrste u svim pesmama igraju određenu formalnu ulogu: bilo da su glavni ili sporedni lirski junaci, potom glavni ili sporedni motivi, nosioci ključnih metafora ili elementi drugih figura, ili su, na kraju krajeva, detalji koji obogaćuju i usložnjavaju pojedine pesničke slike. Potonji primer je upravo i najilustrativniji za objašnjenje onoga što podrazumeva pesnički koncept: u „klasično“ organizovanim zbirkama poezije unutrašnje čitalačko oko se možda

ne bi previše zadržavalo na detaljima kakvi su „miris nane i / divljeg bosiljka“ iz pesme „Oborena višnja“, ali ovde, pored uslovno rečeno osnovnog značenja – koje se tiče smirujućeg i okrepljujućeg dejstva ovog bilja na organizam, a što u kontekstu pesme koja govori o ljubavnom odnosu i činu diskretno, i motivski i semantički inventivno, zaokružuje opisani telesni doživljaj – u sklopu celine *Toplog bilja* može imati barem još dva značenja: prvo, koje se odnosi na saživljenost, prožimanje čoveka sa prirodom, čijeg prisustva on, čovek dakle, često i nije do kraja svestan; i drugo, koje proizlazi iz navedenog osnovnog, a kojim se, budući da je lirski radnja smeštena u proleće, sugeriše obnavljanje, početak novog životnog ciklusa.

Ovo dakako nisu jedine niti kojima se naglašava celovitost Vasićeve nove pesničke knjige. U prvom redu, tu su uvodna i završna pesma „Stablu jabuke“ i „Trula jabuka“ (da se za sada ostavi po strani pesma „Jabuka na stolu“, koja je na samoj sredini knjige), koje se ogledaju jedna u drugoj na raznim ravnama: istovetnošću svojih lirskih situacija, u kojima junak kontemplira nad vidljivim i nevidljivim kretanjima života; paralelizmom unutrašnjeg i spoljašnjeg prostora (soba/kuća: polje); specifičnom statičnošću uslovljenom zimskim smirivanjem prirode, ali unutar koje se registruju svakovrsni pokreti i trzaji, naznake novog prirodnog ciklusa, novog bujanja; i na kraju nizom motiva koji su varirani u obe pesme: semenke, kapci, tama. U vezi sa ovim, na drugom mestu su (naravno, ne u hijerarhijskom smislu) lirsko dvoje, junak i njegova životna saputnica, čija svakodnevnica je zapravo osnovna tema većine pesama u *Toplom bilju*.

I upravo na potonjoj ravni odigrava se najvažnija promena koju *Toplo bilje* unosi u pesnikov opus. Kod Vasića je, naime,

poezija sa ljubavnom tematikom prisutna još od samih početaka – u (kultnoj) knjizi *Tomato*, na primer, neke ljubavne pesme idu u red antologijskih – s tim što u *Toplom bilju* ona prvi put zaprema praktično celokupan pesnički prostor: i tamo gde je osnovni tematski fokus usmeren na nešto drugo, lirsko dvoje su *podrazumevani* junaci. A ukoliko se, idući dalje tragom skicirane ideje o podrazumevanoj lirskoj dvojini, jabuka iz pomenutih uvodne, središnje i završne (1, 21. i 41. po redu) pesme razume sa biblijskim podtekstom, dakle kao jabuka poznanja dobra i zla, tada se svet *Toplog bilja* može posmatrati i kao neka vrsta rajskog prostora, i to i pre i posle pada.

Ovo je važno naglasiti iz razloga što odnos „večnost: vreme“ ima vrlo važnu funkciju u oblikovanju ukupnih značenjskih dometa ove knjige. U dosadašnjem Vasićevom opusu kategorija vremena javljala se u vidu neodređene sadašnjosti: počev od *Srče*, koja je najvećim delom smeštena u „sada i ovde“, ali u kojoj se nizom pesama sa lirskim junakom Gubecom zamućuju granice ne samo vremena nego i prostora, preko kašeovskog četvoroknjižja (*Tomato*, *Ictus*, 13 i *Detroit*), u kojem je taj proces rastakanja osnovnih kategorija dodatno razvijan i usložnjavao lirsko-utopističkom i revolucionarno-angažovanom tematikom, pa zaključno sa *Volframom*, gde repetitivnost celina ističe ciklični doživljaj vremena. U *Toplom bilju*, međutim, pomeranje, iako na prvi pogled sitno – kao da je, u odnosu na prethodni *Volfram*, samo reč o smeni jednih ciklusa drugim – zapravo je fundamentalno, jer se uvodi ljudsko vreme kao mera pesničkog sveta. A kada se ovo kaže, onda to nikako ne treba razumeti tako da su sve pesme obični fizikalci na održavanju iluzije proticanja vremena, jer je svaka pesma ponaosob i više nego dovoljno

kompleksna da bi mogla komotno funkcionisati i unutar drugačijeg rasporeda materijala, nego se ovim želi naglasiti onaj višak značenja koji se prelijeva preko granica pesama.

Nestabilnost granica pojedinačnih pesama istaknuta je i samom njihovom formom: one su u proseku sastavljene od dveju ili triju rečenica, ali su, sa druge strane, te duge rečenice rascepkane na mnoštvo manjih, u velikoj meri samostalnih sintaksičkih celina. Ove celine su prilično ujednačene dužine, koja prati ritam jednog udaha i jednog izdaha, no istovremeno nikad se ne poklapaju sa granicama stihova nego uvek prelaze preko njih. Na ovaj način, ovom ritmičkom ujednačenosti i ponavljanjem, izgrađuje se iluzija neograničenog trajanja, iluzija večnosti, ali u isti mah, stalnim prekidima sintaksičkih celina na granicama stihova, sinkopama takoreći veštački nametnutim samom formom poezije – ta celina vremena i iluzija o njoj se ruše. Iz svega do sada rečenog, međutim, ne treba izvući zaključak ni o kakvoj konceptualnoj strogosti, koja bi mogla da podseća, recimo, na Popine projekte, već, ukoliko je uopšte potrebno porediti, na pesničku strategiju Dejana Ilića na primer, u čijim knjigama postoji sličan i slično uslovan metafizičko-poetički okvir, unutar kojega pak pesme imaju svoje slobodne i nezavisne živote.

Kada je reč o tematici, treba takođe primetiti određena pomeranja. Povratak najneposrednijem okruženju, kojim je već u *Volframu* načinjen otklon u odnosu na kašeovsku epohu u poetičkom, pa i egzistencijalnom smislu, sada je još naglašeniji. Ali, sa druge strane, poetički mehanizam iz prethodnih knjiga, koji je razotkrivao pozadinu klasnih i svih drugih borbi u neoliberalnom društvu u epohi posle velike ekonomske krize, sada kao da se malo zamorio, pa je ta

borba mahom vidljivija na rubovima pesničkog sveta *Toplog bilja*. Lirski junak i njegova partnerka nose u sebi celu paletu osećanja melanholije i ispraznosti, koja karakterišu doba posle revolucionarnih društvenih pražnjenja, s tim što ovde nikakvih revolucija zapravo nije bilo. Ili bi se moglo reći da se dogodila unutrašnja revolucija, pa tako sada mesto utopijske budućnosti zauzima sadašnjost ljubavi.

Ova promena egzistencijalnog fokusa je dalekosežna, jer podrazumeva ulazak u doba zrelosti i samim tim, namesto emocionalno-intelektualnih stihija prethodnih knjiga, podrazumeva veću sabranost i odmerenost. Imajući u vidu dosadašnji Vasićev opus, to nešto konkretnije znači da se pesme *Toplog bilja* ne grade zahuktalim nabravanjem utisaka i pokreta ili jukstaponiranjem upečatljivih slika i metafora već njihovim produbljivanjem: asocijativni tokovi svesti i sada idu u raznim pravcima, ali nikada predaleko od osnovnog motiva i ne više tako da podrazumevaju sapostojanje jednako važnih motiva jednih pored drugih već podređenost jednih drugima. To se može označiti i kao prelazak sa metafore na metabolu, kao stilsko sredstvo koje obeležava ovu knjigu. Tako na primer u pesmi „Ptice“ svet ptica i svet ljubavnika postoje naporedo, prelaze jedan u drugi i „tumače se“, ali ipak tako da je jasno da je ovaj drugi, delom i zbog konteksta čitave knjige, onaj koji je nadređen. Ili, recimo, u pesmi „Kestenovi“, u kojoj se odsustvo socijalnih šansi lirskih junaka poredi sa drvoredom trajno osakaćenih kestenova u krugu fabrike, da bi se na samom kraju pesme, u izvanredno sugestivnom metafizičkom uzletu, lirski situacija sagledala iz perspektive eona, kestenovi učinili večitiji, a time zapravo i egzistencijalna teskoba junaka relativizovala. Slična prožimanja postoje i u pesmama „Divljim dudovima“,

„Bagremovi“ ili depresivno autopoetičkoj „Kupina“, ali i u brojnim drugim, s tom malom razlikom što se ne prostiru kroz čitave pesme već osvetljavaju pojedine delove.

Pesnik u *Toplom bilju* pokazuje izvanrednu veštinu u komponovanju: i semantički i ritmički pesme dobijaju ubrzanje kako odmiču od početka, da bi se na kraju, po pravilu u poslednjih 4-5 stihova, u nekoliko kratkih i efektnih poteza zaokružile, uzdigne i blesnule. Tako izgleda kompozicija praktično svake pesme ove knjige, a posebno sugestivno u onima gde se završni motiv ili slika u manjoj ili većoj meri kontrastiraju sa prethodnim: na primer, motiv večnosti (eona) u pomenutoj „Kestenovi“, ili motiv (božjih) noktiju u pesmi „Mrkve“, ili motiv nadute strvine na kraju pesme „Pogled sa auto-puta“, koji ide u najinventivnije završetke, jer se u polje pored auto-puta, u kojem se bore život (toplo bilje) i smrt (plastične boce, otrovi, staklena vuna), ubacuje mrtva životinja, dakle ono što u stvari pripada i životu i smrti podjednako, čime se sluti trajnost, večitost te borbe.

Ove promene na planu figura prati i upadljivo diskretniji dijalog sa stvaraočima i delima iz prethodnih književnih i kulturnih epoha. Nadrealističko nasleđe, po čijem oživljavanju je Vasić postao prepoznatljiv na novoj pesničkoj sceni, svedeno je sada na takoreći zimzelenu i sugestivnu metaforiku i poneku usputnu i prikrivenu referencu, kakva je „Vi jetnam za zidom“ iz uvodne pesme. Od pesnika se u knjizi neposredno pominju samo Breht i Malarme, a od filozofa Hegel i Paskal, što može, možda i nesvesno, da ukaže na poetičko-metafizičku klackalicu koja karakteriše *Toplo bilje*. Preko naslova „Dnevne i noćne slike“, ili naslova „O drveću i travi“, ali i, što je važnije, preko kućnih, okolokućnih i uopšte seoskih motiva i usredsređenosti na neposredan, čulno

spoznatljiv svet, Vasić uspostavlja vezu sa Ristovićem, ali se, ništa manje, može povezati i sa gore pomenutim Dejanom lličem, i to pre svega asocijativnim tokovima i ujednačenim ritmičko-semantičkim sekvencama od kojih se grade pesme.

Ove sličnosti, iako same po sebi vredne pomena, nisu navedene da bi ukazale na neku neposrednu, pa ni posrednu inspiraciju već da bi se nagovestilo pomeranje poetičkog težišta unutar Vasićevog opusa od avangarde ka polju modernizma. Pomeranje na prvi pogled malo, kao i sve druge promene koje su ovde (p)opisane, ali u isto vreme takvo da je dovelo do magistralnih rezultata. Za razliku od manje ili veće, relativne vremenske otvorenosti prethodnih knjiga, pesnik u *Toplom bilju* donosi vremensku ograničenost. Ta ograničenost, treba još jednom naglasiti, podrazumeva prolaznost, odnosno ljudsko vreme kao svoju osnovnu meru. Insistiranje na prirodinom ciklusu, nasuprot „veštačkom“ kalendarском, može se razumeti i kao suptilan otklon od civilizacije, odnosno kao povratak, koji je makar u poeziji i umetnosti moguć – u mitsko doba čistote i nevinosti. U tom ključu i sve bilje sa svojim plodovima, koje se javlja u svim ovim pesmama, jeste zapravo ono iz rajskog vrta, i njegova toplina je rajska, dakle ne samo životodavna nego i metafizička. Baš kao što i mera sveta nije jednina nego dvojnina.

SADRŽAJ

Stablu jabuke	7
Lipa	8
Pčele	9
Kajsija pred upravnom zgradom	10
Tvoja okućnica	11
Divljim dudovima	12
Krštenje	13
Oborena višnja	14
Augzburg	15
Proslave	16
Kestenovi	17
Žetva	18
Jutro	19
Zasad jagoda	20
Bagremovi	21
Menta	22
Suncokreti	23
Toplo bilje	24
Oluja	25
Imanje	26
Jabuka na stolu	28
Veče	29
Ptice	30

Korov	32
O drveću i travi	33
Ogrozd	34
Bademi	35
Kupina	36
Arbat	37
Sleganje komposta	38
Golubarnici	39
Zovino vino	40
Mrkve	42
Pogled sa auto-puta	43
Muškarci u jesen	44
Zelen	45
Dnevne i noćne slike	46
Kratkodnevica	47
Lisica	48
Razgovor pod jelkom	49
Trula jabuka	50
Između dva proleća (Marjan Čakarević)	51

Bojan Vasić
TOPLO BILJE

izdavač

Kulturni centar Novog Sada
Katolička porta 5, Novi Sad
tel: 021 528 972 • faks: 021 525 168
e-mail: info@kcns.org.rs
www.kcns.org.rs

za izdavača

Bojan Panaotović

dizajn korica

Dragana Nikolić

lektura

Sanja Vuletić

priprema

Vladimir Vatić

štampa

 SAJNOS, Novi Sad

tiraž

300 primeraka

CIP – Каталогizacija u publikaciji
Библиотека Матице српске, Нови Сад

821.163.41-14

821.163.41-14.09 Čakarević M.

ВАСИЋ, Бојан, 1985-

Toplo bilje / Bojan Vasić. – Novi Sad : Kulturni centar Novog Sada, 2019 (Novi Sad : Sajnos). – 60 str. ; 19 cm. – (Edicija Džepni anagram)

Tiraž 300. – Str. 51-57: Između dva proleća / Marjan Čakarević.

ISBN 978-86-7931-710-0

а) Васић, Бојан (1985-)

COBISS.SR-ID 329889799